

***Mikołaj Kopernik wykładający
matematykę w Rzymie z 1473 r.***

Wojciech Gerson – autor
szkicu

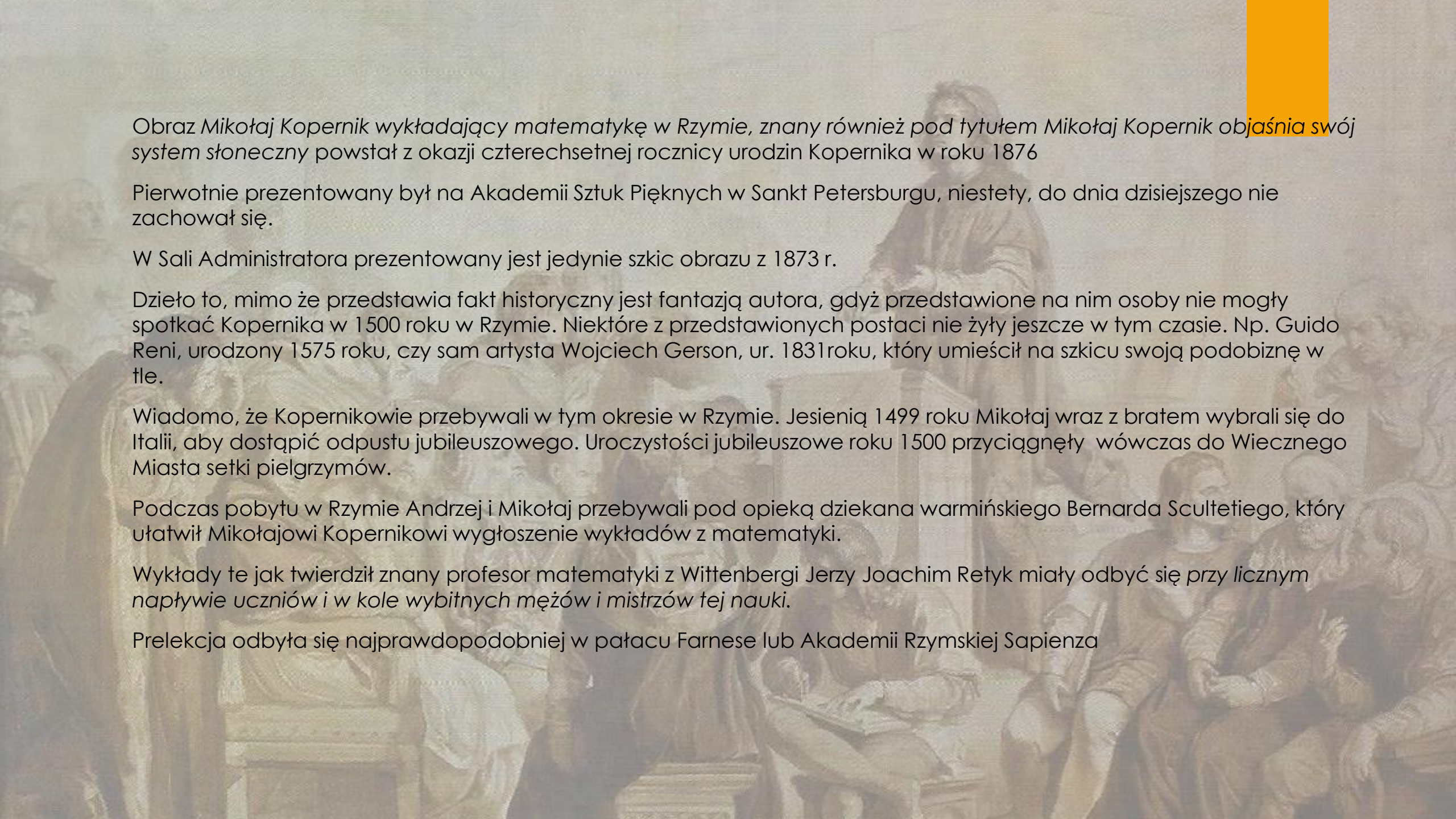
ur. 1831, zm. 1901

polski malarz, ilustrator i
przedstawiciel polskiego
realizmu

założyciel Towarzystwa
Zachęty Sztuk Pięknych -
1860

W latach 1872–1896
profesor w warszawskiej
Klasie Rysunkowej. Kształcił
wielu wybitnych artystów
jak Józef Chełmoński, Józef
Pankiewicz, Leon
Wyczółkowski czy
Władysław Podkowiński

Obraz *Mikołaj Kopernik wykładający matematykę w Rzymie*, znany również pod tytułem *Mikołaj Kopernik objaśnia swój system słoneczny* powstał z okazji czterechsetnej rocznicy urodzin Kopernika w roku 1876

Pierwotnie prezentowany był na Akademii Sztuk Pięknych w Sankt Petersburgu, niestety, do dnia dzisiejszego nie zachował się.

W Sali Administratora prezentowany jest jedynie szkic obrazu z 1873 r.

Dzieło to, mimo że przedstawia fakt historyczny jest fantazją autora, gdyż przedstawione na nim osoby nie mogły spotkać Kopernika w 1500 roku w Rzymie. Niektóre z przedstawionych postaci nie żyły jeszcze w tym czasie. Np. Guido Reni, urodzony 1575 roku, czy sam artysta Wojciech Gerson, ur. 1831 roku, który umieścił na szkicu swoją podobiznę w tle.

Wiadomo, że Kopernikowie przebywali w tym okresie w Rzymie. Jesienią 1499 roku Mikołaj wraz z bratem wybrali się do Italii, aby dostąpić odpustu jubileuszowego. Uroczystości jubileuszowe roku 1500 przyciągnęły wówczas do Wiecznego Miasta setki pielgrzymów.

Podczas pobytu w Rzymie Andrzej i Mikołaj przebywali pod opieką dziekana warmińskiego Bernarda Scultetiego, który ułatwił Mikołajowi Kopernikowi wygłoszenie wykładów z matematyki.

Wykłady te jak twierdził znany profesor matematyki z Wittenbergi Jerzy Joachim Retyk miały odbyć się *przy licznych napływie uczniów i w kole wybitnych mężów i mistrzów tej nauki*.

Prelekcja odbyła się najprawdopodobniej w pałacu Farnese lub Akademii Rzymskiej Sapienza

W centrum obrazu:

Mikołaj Kopernik podczas
publicznego wystąpienia

ur.1473, zm.1543

wybitny astronom, matematyk,
lekarz

w latach 1516 – 1521 administrator
zamku olsztyńskiego

twórca heliocentrycznego modelu
Układu Słonecznego

Scena wykładu Kopernika w Rzymie
prawdopodobnie prezentuje
prelekcję dotyczącą matematyki.
Publiczne wygłaszanie przez
Kopernika teorii heliocentrycznej jest
raczej mało prawdopodobne

Wśród słuchaczy na Sali wykładowej
dostrzec można włoskich malarzy i
architektów przełomu XV i XVI stulecia tu:

Leonardo da Vinci

1452-1519

ceniony malarz, rzeźbiarz i architekt a także
odkrywca i wynalazca machin

Uznawany za człowieka renesansu

Twórca wielu znanych dzieł, m.in. Mona
Lisa, Ostatnia Wieczerza, Dama z
gronostajem, szkic pt. Człowiek
witruwiański.

Michał Anioł

1475-1564

wybitny malarz, rzeźbiarz i architekt renesansu

twórca malowideł tzw. fresków z Kaplicy Sykstyńskiej

rzeźbiarz wielkoformatowego *Dawida* oraz projektant kopuły bazyliki św. Piotra.

Jak również:

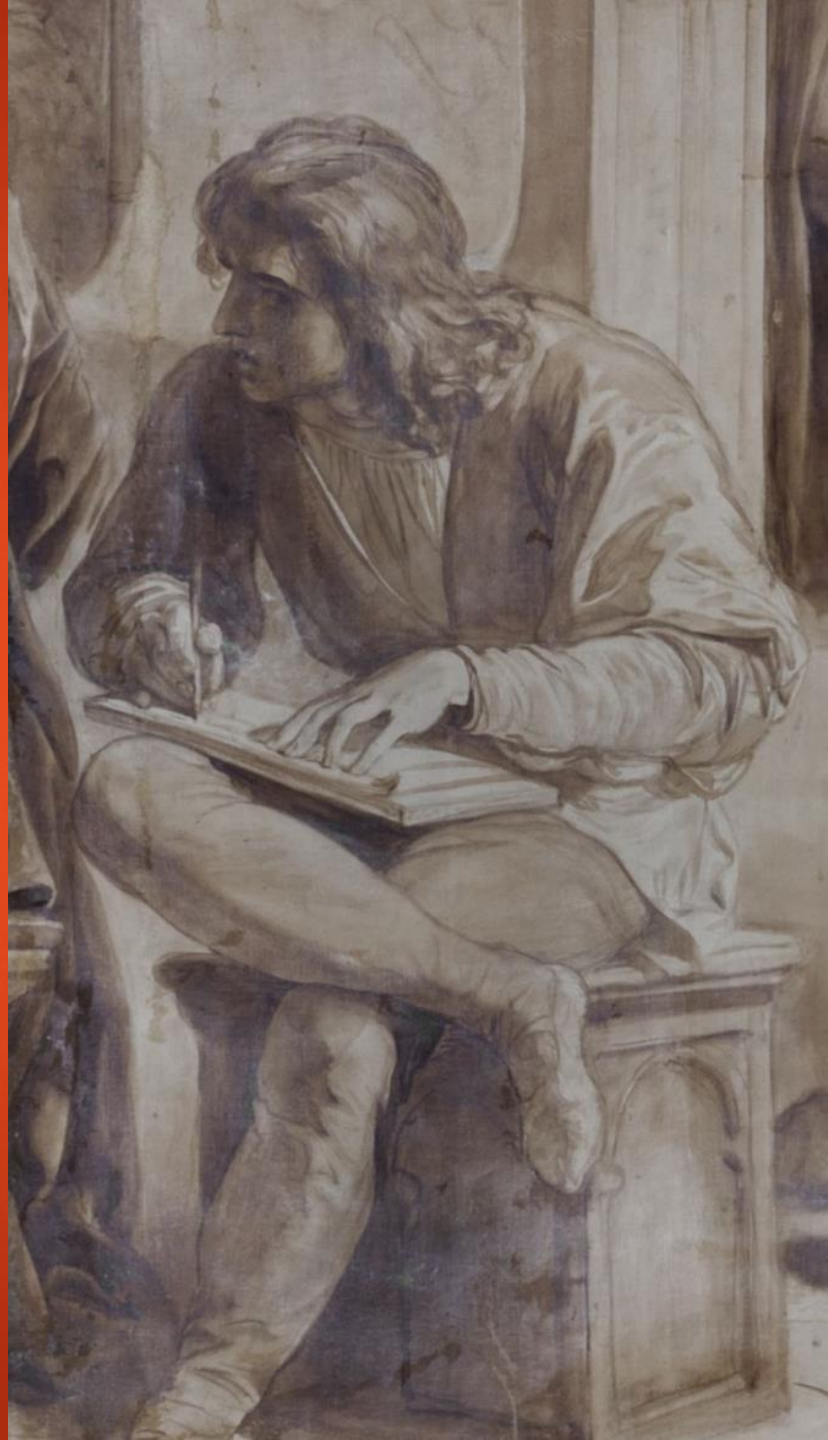
Ambrogio da Fossano

1481-1523,

znany jako **Bergognone**

włoski malarz reprezentujący szkołę
lombardzką

twórca fresków w klasztorze w Certosa di
Pavia oraz dziewięciu nastaw
ołtarzowych

Guido Reni

1575-1642

włoski malarz religijny i
grafik

uznawany za twórcę
wczesnego baroku i
naśladowcę
twórczości Rafaela.

wśród najważniejszych
prac wyróżnić można
Aurorę, *Rzeź*
niewiniątek oraz freski
kościół San Gregorio
Magno

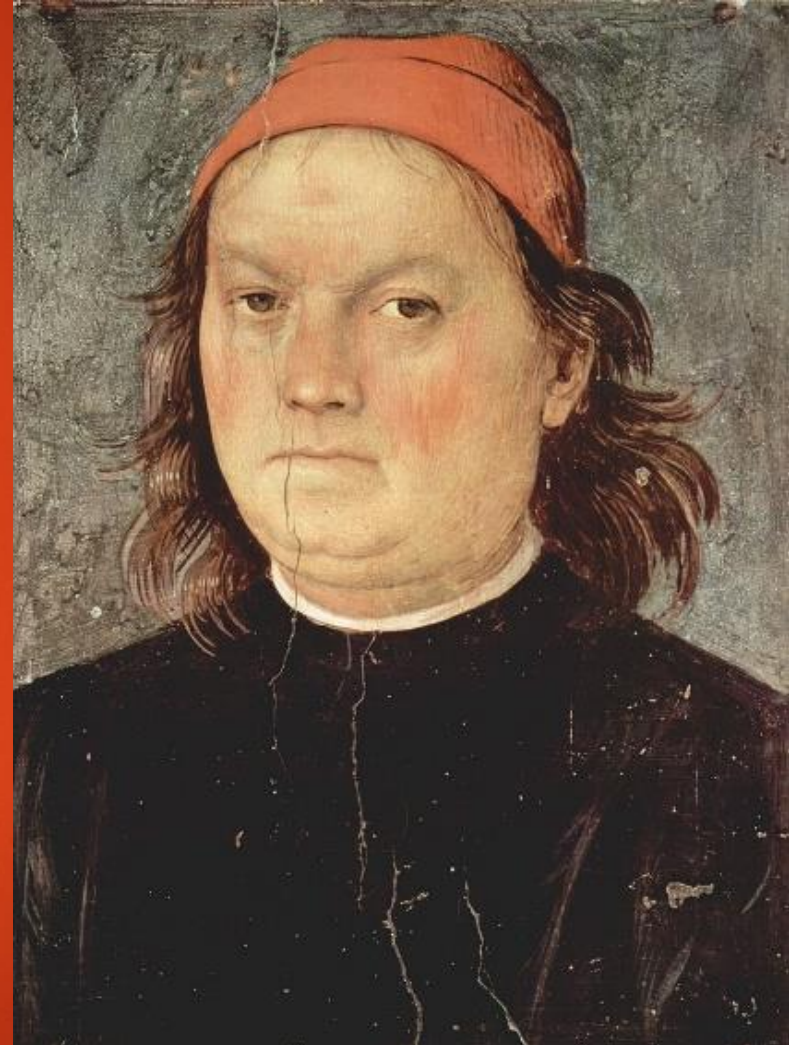

Pietro Perugino

1450-1523

włoski malarz i
rysownik
reprezentujący
szkołę umbryjską

twórca kilku
fresków w Kaplicy
Sykstyńskiej, m.in.
Przekazanie kluczy
św. Piotrowi,
Chrzest Chrystusa,
Wyjście Mojżesza z
Egiptu

Na prelekcję Kopernika zjechał również Rodrigo Borgia ówczesny papież w towarzystwie syna Cesare Borgia

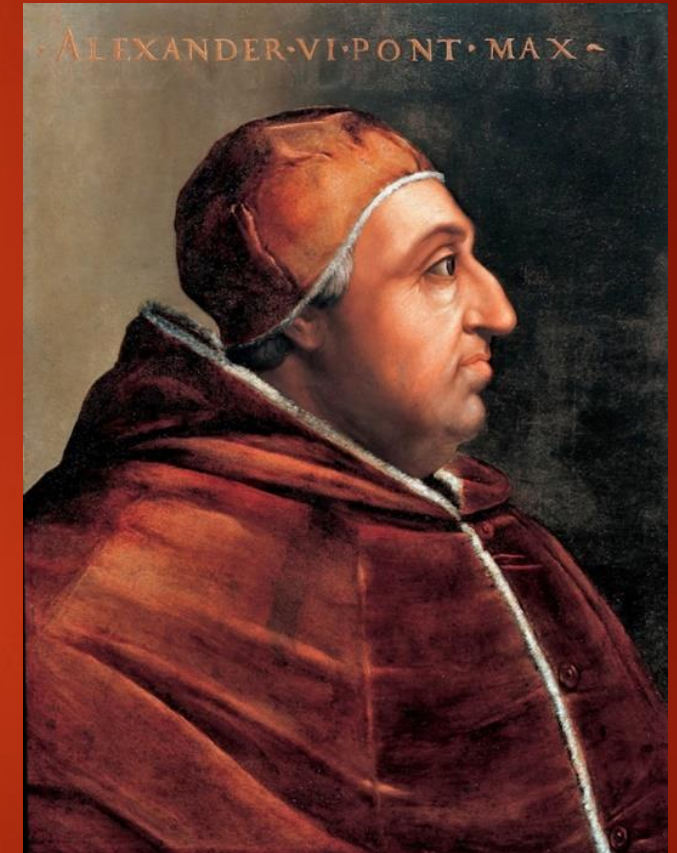
Papież Aleksander VI

1431-1503

papież w latach 1492-1503

czuł silną potrzebę zmian w Kościele

zapowiedział reformę całego Kościoła, powołał w tym celu komisję kardynalską i rozpoczął przygotowania do soboru laterańskiego V, jak również trydenckiego.

Cesare Borgia

1475-1507

kardynał, polityk,
książę Romanii

w latach 1501-1502
zatrudnił Leonarda
da Vinci jako
architekta i
inżyniera
wojskowego, który
obmyślał dla niego
nowe maszyny
wojenne

Pośród uważnych słuchaczy Kopernika nie zabrakło również słynnych naukowców i lekarzy

Girolamo Fracastoro

1478-1553

włoski lekarz

medyk Soboru
Trydenckiego

Napisał dzieło
astronomiczne
Homocentrica, w
którym opisał 79 sfer
niebieskich.

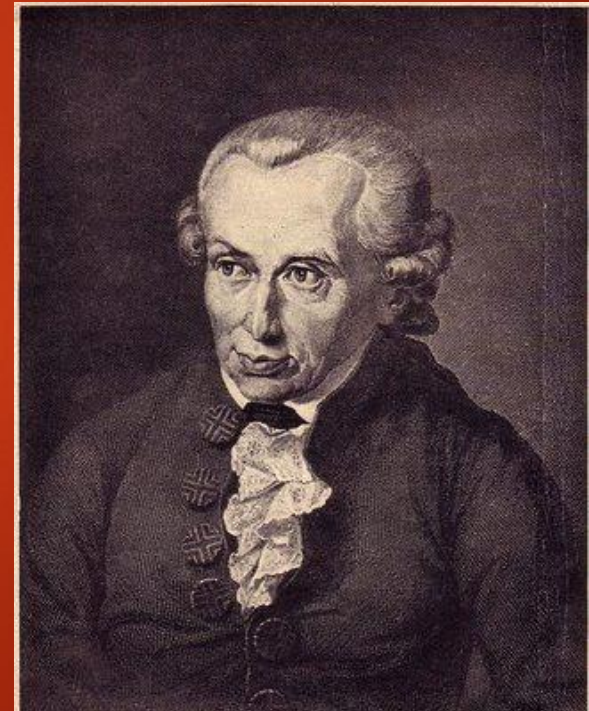
**Domenico Maria Novarra z
Ferrary**

1454-1504

włoski naukowiec

wykładowca astronomii na
uniwersytecie w Bolonii i
matematyki w Rzymie

wspólnie z Kopernikiem
prowadził obserwacje Księżyca,
które przyczyniły się do obalenia
koncepcji Ptolemeusza

Obraz Wojciecha Gersona Mikołaj Kopernik wykładający matematykę w Rzymie ma raczej wartość symboliczną. Przedstawione na nim osoby to wybitne postaci włoskiego humanizmu. Mało prawdopodobne by takie osobistości znalazły się w roli słuchaczy wykładu Kopernika w tym samym czasie.

Zapewne Mikołaj Kopernik poznał na uroczystościach jubileuszowych w Rzymie wielu profesorów uniwersytetu krakowskiego. Działająca tu Akademia Rzymska skupiała wybitnych uczonych. Odbывwały się tam spotkania i naukowe dysputy. Była to okazja do wymiany poglądów z zakresu matematyki i astronomii. Co również czynił młody Kopernik w towarzystwie znanego bolońskiego profesora Domenico Maria Novarra z Ferrary.

Literatura

J.J.Górny, *Mikołaj Kopernik – kanonik warmiński*, Olsztyn 2010

J. Sikorski, *Prywatne życie Mikołaja Kopernika*, Olsztyn 2011

T. Borawska, *Bernard Sculteti jako rzecznik interesów warmińskich w Rzymie na przełomie XV i XVI wieku*, "Komunikaty Mazursko-Warmińskie", 1972, nr 2-3, s. 343-360.

H. D. Wojtyńska, *Miłościwe lata. Dzieje Wielkich Jubileuszów Chrześcijaństwa (z udziałem Polaków)*, Olsztyn 2000

fotografia obrazu *Mikołaj Kopernik wykładający matematykę w Rzymie z 1873 r* – zbiory Archiwum Muzeum Warmii i Mazur w Olsztynie

Źródła pozostałych fotografii:

https://upload.wikimedia.org/wikipedia/commons/thumb/8/8c/Guido_Reni_-_Self-portrait.jpg/800px-Guido_Reni_-_Self-portrait.jpg

https://en.wikipedia.org/wiki/Pietro_Perugino#/media/File:Pietro_Perugino_031.jpg

https://pl.wikipedia.org/wiki/Leonardo_da_Vinci#/media/Plik:Leonardo_self.jpg

[https://pl.wikipedia.org/wiki/Micha%C5%82_Anio%C5%82#/media/Plik:Miguel_%C3%81ngel,_por_Daniele_da_Volterra_\(detalle\).jpg](https://pl.wikipedia.org/wiki/Micha%C5%82_Anio%C5%82#/media/Plik:Miguel_%C3%81ngel,_por_Daniele_da_Volterra_(detalle).jpg)

https://en.wikipedia.org/wiki/Cesare_Borgia#/media/File:Cesare_Borgia,_Duke_of_Valentinois.jpg

<https://alchetron.com/Domenico-Maria-Novara-da-Ferrara#domenico-maria-novara-da-ferrara-2855ed11-1b9e-47cf-85b9-751b5e80bbf-resize-750.jpeg>

